

ožujak 2019.

SADRŽAJ

Tržište osiguranja u Hrvatskoj u 2017. bilježi blagi rast koncentriranosti u odnosu na 2016.

Hrvatski sabor potvrdio novi petogodišnji mandat članici Vijeća Vesni Patrlj

Provđena ZNTP-a: pokrenut upravni postupak protiv trgovca PLODINE d.d., Rijeka

Nema uvjeta za pokretanje postupka po službenoj dužnosti protiv Zagrebačke pivovare u smislu odredaba ZZTN-a i ZNTP-a

Održan sastanak čelnika Europskih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja

Nepoštene trgovачke prakse u lancu opskrbe hranom

Odbačena inicijativa AI Hrvatska za pokretanje postupka ocjene dopuštenosti koncentracije HT i HP produkcija, vezanog za EVO TV

Europska komisija kaznila proizvođače sigurnosne auto opreme

Razbijen helikopterski kartel u Italiji

Najviša grčka kazna za kartel građevinara

Naplatne TV kuće mijenjaju ugovore o licenci

Tržište osiguranja u Hrvatskoj u 2017. bilježi blagi rast koncentriranosti u odnosu na 2016.

Podaci o koncentriranosti tržišta pokazuju kako je ukupno tržište osiguranja u RH u 2017. bilo relativno dobro strukturirano, uz pokazatelje umjerene koncentriranosti te se bilježi trend blagog rasta koncentriranosti

AZTN je u sklopu svojih redovitih aktivnosti u 2017. godini proveo istraživanje tržišta osiguranja u Republici Hrvatskoj. Istraživanjem je obuhvaćeno tržište životnih i neživotnih osiguranja. Unutar tržišta neživotnih osiguranja detaljnije je obuhvaćeno i analizirano tržište osiguranja motornih vozila. Tržišni udjeli poduzetnika na pojedinim segmentima tržišta utvrđeni su na temelju kriterija ukupno zaračunate bruto premije osiguranja. Cilj istraživanja je bio da, teme-

ljem podataka iz javno objavljenih publikacija pribavljenih od Hrvatskog ureda za osiguranje i drugih javno dostupnih izvora podataka, AZTN utvrdi osnovne pokazatelje stanja na tržištu kako bi stvorio i izradio bazu podataka tržišta osiguranja u Republici Hrvatskoj. U 2017. godini bilježe se određene zakonodavne aktivnosti i promjene na tržištu. Tako se donošenjem Odлуke Vlade Republike Hrvatske o povećanju najniže osigurane svote temeljem ugovora o osiguranju od automobilske odgovornosti, koja je stupila na snagu 1. siječnja 2017., zakonodavstvo Republike Hrvatske uskladio s Komunikacijom Komisije o Prilagodbi minimalnih iznosa pokrića utvrđenih u Direktivi 2009/103/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti u skladu s inflacijom. Također, sek-

Struktura zaračunate bruto premije u 2016. i 2017. (životna i neživotna osiguranja) u mlrd. kuna

Izvor: Godišnje izvješće Hrvatske agencije za nadzor finansijskih usluga za 2016. i 2017.; Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

torski regulator Hrvatska agencija za nadzor finansijskih usluga (HANFA), sudjelovala je tijekom 2017. u aktivnostima u vezi s prenošenjem i provedbom propisa Europske unije iz područja osiguranja, što je uključivalo i pripreme za primjenu Direktive o distribuciji osiguranja, koja se konačno prenijela i to Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju, koji je stupio na snagu 22. prosinca 2018. Direktiva donosi velike promjene u smislu pravila o distribuciji osigurateljnih proizvoda, reguliranja transparentnosti u vezi s provizijama kod prodaje te propisivanja potrebnih znanja, stručnosti i kompetencija za distributere osigurateljnih proizvoda.

Opći pokazatelji tržišta osiguranja u Republici Hrvatskoj u 2017. godini

Na tržištu osiguranja u Hrvatskoj je u 2017. godini poslovalo 20 društava za osiguranje. Dodatno su učinak na tržištu imala i

! TRŽIŠTE OSIGURANJA JE U 2017. GODINI, U KOJOJ JE ZARAČUNATA BRUTO PREMIJA OSIGURANJA IZNOSILA 9,2 MILIJARDI KUNA, RASLO ZA 4,5 POSTO U ODNOŠU NA PRETHODNU GODINU (8,8 MILIJARDE KUNA)

dva osiguravatelja sa sjedištem u drugoj državi članici EU-a putem podružnica (Sava osiguranje d.d. - Podružnica Hrvatska i Adriatic Slovenica d.d. – Podružnica Zagreb). U odnosu na 2016. dva su osiguravatelja manje i to BNP Paribas Cardiff osiguranje (pripojen Croatia osiguranju) i Erste osiguranje VIG (pripojen matičnom društvu Wiener osiguranje). Na segment neživotnog osiguranja u ukupnoj strukturi (životna i neživotna osiguranja) otpada dvije trećine tržišta, dok na segment životnih osiguranja otpada preostala jedna trećina ukupnog tržišta.

Rast se uglavnom temelji na rastu tržišta neživotnog osiguranja, posebice osiguranja cestovnih vozila – kasko osiguranje (porast od 80,1 mil. kuna ili 10 posto), zdravstvenog osiguranja (porast od 78,6 mil. kuna ili 19,2 posto) i osiguranja kredita (porast od 42 milijuna kuna ili 27,6 posto). Drugi je Agram koncern čije članice, Euroherc osiguranje, Jadransko osiguranje i Agram Life, bilježe trend rasta premije, a njihov zajednički tržišni udio u 2017. godini iznosio je 20 posto. Promatrano pojedinačno, vidljivo je da Euroherc osiguranje u nominalnim iznosima bilježe izraženiji rast bruto zaračunate premije, dok sve tri članice Agram koncerna bilježe rast zaračunate bruto premije između 7,8 i 8,6 posto. Slijede Allianz s 12,5 po-

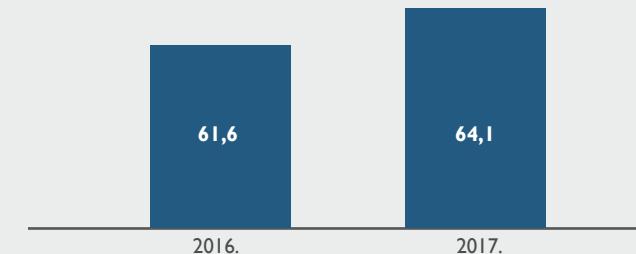
sto zbirnog tržišnog udjela te Vienna Insurance Grupa (Wiener osiguranje VIG d.d. i Erste osiguranje VIG d.d.) s 8,5 posto tržišnog udjela i oboje bilježe rast zaračunate bruto premije. Generali na petoj poziciji je preštagao Uniku uz 6,2 posto tržišnog udjela i značajni trend rasta od 13,5 posto. Unika osiguranje bilježi određeni pad zaračunate bruto premije u iznosu od 2,5 posto i smanjenje tržišnog udjela. Rast od 8,7 posto bilježi Triglav osiguranje, a pritom njegov tržišni udio iznosi 4,4 posto, dok Grawe Hrvatska bilježi rast od 7,5 posto i tržišni udio od 4,4 posto.

Pokazatelji koncentriranosti tržišta

Kao pokazatelji koncentriranosti tržišta osiguranja promatrani

su omjer tržišne koncentracije (CR) i Herfindahl-Hirschmanov indeks (HHI). Omjer tržišne koncentracije prikazuje ukupni (zajednički) tržišni udjel relativno malog broja najvećih poduzetnika koji djeluju na istom mjerodavnom tržištu, a Herfindahl-Hirschmanov indeks se računa kao zbroj kvadrata tržišnih udjela svih poduzetnika koji djeluju na nekom tržištu. U 2017. godini je omjer tržišne koncentracije iskazan tržišnim udjelima pet osiguravatelja (CR5), promatran kroz pojedinačne tržišne udjela osiguratelja, iznosio 64,1 te u usporedbi s 2016. u kojoj je iznosio 61,6, bilježi blagi rast koncentriranosti. Ako se osiguratelji promatraju kao povezana društva, odnosno kao jedan gospodarski subjekt, omjer tržišne koncentracije u

Grafički prikaz zajedničkog tržišnog udjela pet najvećih osiguravatelja u Republici Hrvatskoj u 2016. i 2017. godini

Izvor: "Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj 2016.", Hrvatski ured za osiguranje, srpanj 2017.; "Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj 2017.", Hrvatski ured za osiguranje, kolovoz 2018.; Mjesečno izvješće za prosinac 2017., Hrvatski ured za osiguranje; Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

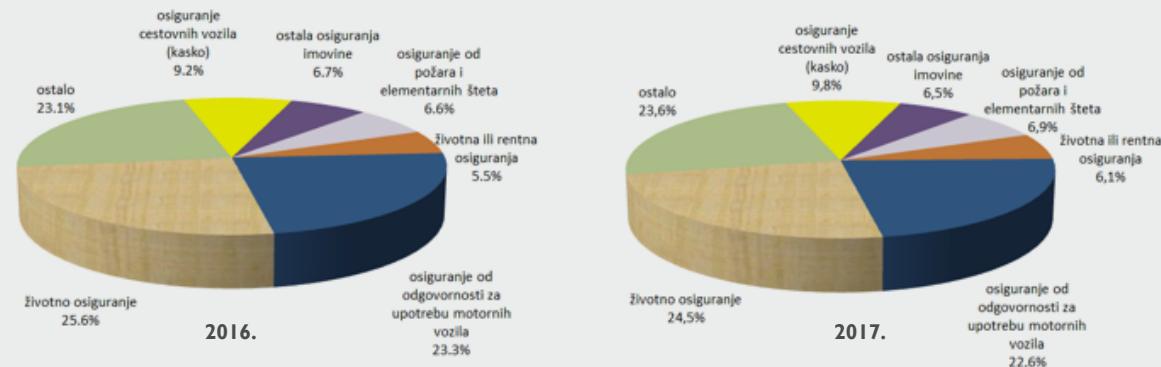
2017. godini iznosio je 75,9 dok je u 2016. isti iznosio 76,6. HHI ukupnog tržišta osiguranja u 2017. godini, promatrano prema pojedinačnim osigurateljima, iznosio je 1.196 te se u odnosu na prethodnu 2016. godinu, u

kojoj je iznosio 1.165 bilježi blagi rast koncentriranosti tržišta, što je suprotan trend iz 2016. u odnosu na 2015. kada se bilježio blagi pad koncentriranosti tržišta. Kada se osiguratelji promatraju kao povezana društva, HHI je u 2017. iznosio 1.581 i bilježi se blagi pad jer je u 2016. godini iznosio 1.596. Temeljem podataka o koncentriranosti tržišta, proizlazi kako je ukupno tržište osiguranja u RH u 2017. godini bilo relativno dobro strukturirano, uz pokazatelje umjerene koncentriranosti te se, promatrajući pojedinačno osiguravatelje, bilježe trend blagog rasta koncentriranosti.

Tržište životnih osiguranja

Na tržištu životnih osiguranja u 2017. godini djelovalo je 15 osi-

Struktura ukupno zaračunate bruto premije po vrstama osiguranja u Republici Hrvatskoj u razdoblju u 2016. i 2017.

Izvor: Godišnje izvješće Hrvatske agencije za nadzor finansijskih usluga za 2016. i 2017.; Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

guratelja, uključujući i dva osiguravatelja koji posluju preko podružnica prema podacima Hrvatskog ureda za osiguranje.

Nakon blagog trenda pada zaračunate bruto premije (2016./2015.), u 2017. godini je zabilježen blagi rast životnih osiguranja od 2,3 posto, a ukupna premija iznosila je nešto manje od 3 milijarde kuna. Na porast ukupne premije životnih osiguranja u 2017., utjecao je isključivo porast premije u vrsti osiguranja 23 – „Životna ili rentna osiguranja“, kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja, dok su preostale vrste osiguranja u toj skupini zabilježile pad premije. Unika osiguranje d.d. bilježi nastavak trogodišnjeg negativnog trenda, odnosno značajan pad premije životnih osiguranja i to za 14 posto u odnosu na prethodnu 2016. Zanimljivo je istaknuti da i Croatia osiguranje d.d. i Allianz bilježe blagi pad tržišnog udjela iz razloga rasta zaračunate bruto premije i tržišnog udjela većine ostalih osiguravatelja u ovom segmentu životnih osiguranja, uz napomenu da Croatia osiguranje bilježi nepromijenjen iznos zaračunate bruto premije (rast iznosi samo 0,02 posto), dok Allianz bilježi trend smanjenja od 1,6 posto u odnosu na prethodnu 2016. godinu. Omjer tržišne koncentracije CR5 tržišta životnih osiguranja, promatran prema pojedinačnim

osigurateljima, iznosio je 63,5 u 2017. godini. U usporedbi s 2016. godinom u kojoj je iznosio 64,1, bilježi se blagi pad koncentriranosti. Ako se osiguratelji promatraju kao povezana društva, omjer tržišne koncentracije

Vodeći Croatia osiguranje i Allianz

Najznačajniji osiguratelji u segmentu životnih osiguranja su Croatia osiguranje i Allianz, čiji su udjeli i na ovom tržištu izjednačeni i iznose 18 posto (17,9 posto Croatia osiguranje, odnosno 17,8 posto Allianz), a slijede Wiener osiguranje VIG s udjelom od 9,5 posto, Grawe Hrvatska s 9,3 posto, Agram Life osiguranje s 9 posto i Generali osiguranje s 8,9 posto. Najveći iznos zaračunate bruto premije na tržištu životnih osiguranja u 2017. ostvario je poduzetnik Croatia osiguranje koji je po prvi puta nakon 2009. ponovno najjači osiguravatelj u segmentu životnih osiguranja i koji je zamijenio poziciju s Allianzom. Najveći nominalni i postotni rast u životnim osiguranjima (18,4 posto) bilježi Generali osiguranje.

CR5 u 2017. iznosio je 69,6, dok je isti u 2016. godini iznosio 70,1. HHI tržišta životnih osiguranja u 2017. godini, promatrano prema pojedinačnim osigurateljima, iznosio je 1.137 i u odnosu na prethodnu 2016. godinu u kojoj je iznosio 1.166 bilježi se neznanstveni pad, što je ujedno nastavak trenda neznatnog pada utvrđen u prošlogodišnjem istraživanju. Kada se osiguratelji promatraju kao povezana društva, HHI je u 2017. iznosio 1.253 i bilježi se blagi pad jer je u 2016. godini iznosio 1.286.

Tržište neživotnih osiguranja

Na tržištu neživotnih osiguranja u 2017. godini bilo je aktivno 19 osiguratelja, uključujući i dva osiguravatelja koji posluju preko podružnica. U skupini neživotnih osiguranja, zaračunata bruto premija u promatranoj 2017. iznosila je 6,2 milijardi kuna te je u odnosu na 2016. godinu povećana za 6,2 posto kada je iznosila 5,8 milijardi kuna. Taj se rast uglavnom temeljio na rastu osiguranja cestovnih vozila – kasko osiguranja, zdravstvenog osiguranja te donekle i osiguranja kredita. Višegodišnji pad premije u vrsti 10 – „Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila“ je zaustavljen i po prvi put nakon 2013., bilježi se blagi rast od 0,3 posto, za razliku od prošlogodišnjeg istraživanja, kada je u 2016. u odnosu na 2015. zabilježen pad od 2,8 posto. Koncern Agram, sa svojim članicama – Euroherc, Jadransko osiguranje i Agram Life, bilježi tržišni udio od 25,4 posto. Euroherc drži tržišni udjel s nešto manje od 15 posto, a sve tri članice Agram koncerna promatrano pojedinačno bilježe rast zaračunate bruto premije između 8,3 i 10 posto. Allianz Zagreb bilježi tržišni udio od 10 posto, a slijede Unika osiguranje, Triglav osiguranje, Wiener osiguranje VIG i Generali osiguranje, čiji tržišni udjeli pojedinačno iznose između 4,7 i 6 posto. Od svih trenutno aktivnih osiguravatelja na tržištu neživotnih osiguranja,

u promatranoj 2017. trend pada ima jedino Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. koji iznosi 10 posto, no navedeni poduzetnik ima tržišni udio od samo 0,2 posto. Omjer tržišne koncentracije CR5 tržišta neživotnih osiguranja u 2017. godini, promatran prema pojedinačnim osigurateljima, iznosio je 70,8 te u usporedbi s 2016. godinom u kojoj je iznosio 69,3 bilježi blagi rast koncentriranosti. Ako se osiguratelji promatraju kroz vlasničku povezanost, omjer tržišne koncentracije CR5 u 2017. iznosio je 80,3 što je jednak pokazatelj u usporedbi s 2016. godinom kada je iznosio 80,6. HHI tržišta neživotnih osiguranja u 2016., promatrano prema pojedinačnim osigurateljima, iznosio je 1.494 i u usporedbi s 2016. godinom u kojoj je iznosio 1.432 bilježi blagi rast pokazatelja koncentriranosti. Kada se osiguratelji promatraju kao povezana društva, HHI u 2017. iznosio je 2.012.

Tržište obveznog osiguranja motornih vozila

Temeljem tih podataka proizlazi kako je tržište neživotnih osiguranja u 2017. godini bilo relativno dobro strukturirano, uz pokazatelje umjerene koncentriranosti, koja je neznatno izraženija u odnosu na pokazatelje cjelokupnog tržišta osiguranja i tržišta životnih osiguranja. Tržišni segment

CROATIA OSIGURANJE JE LIDER U SKUPINI NEŽIVOTNIH OSIGURANJA, S TRŽIŠNIM UDJELOM OD 31 POSTO I RAST OD NEŠTO MANJE OD 10 POSTO. DODATNIH 2,9 POSTO TRŽIŠNOG UDJELA OSTVARILO JE CROATIA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE PA NJIHOV ZAJEDNIČKI TRŽIŠNI UDIO U 2017. IZNOSI NEŠTO MANJE OD 34 POSTO

osiguranja motornih vozila koji uključuju obvezno osiguranje vlasnika – korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete nanesene trećim osobama (obvezno osiguranje) i osiguranje cestovnih vozila (kasko osiguranje), predstavljaju najznačajnije vrste osiguranja, koje u ukupno zaračunatoj bruto premiji na tržištu osiguranja u 2017. godini bilježe udjel od 32,4 posto što je istovjetno udjelu u ukupno zaračunatoj bruto premiji na tržištu osiguranja u prethodnoj 2016. (32,5 posto).

Zaračunata bruto premija obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti u 2017. godini iznosila je 1,94 milijardi kuna, što je istovjetno iznosu zabilježenom u 2016. godini. No, kada

se preciznije analiziraju podaci, proizlazi blagi rast zaračunate bruto premije od 0,2 posto.

Naime, ukupna zaračunata bruto premija obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti u 2017. iznosi 1.945.719.286 kuna, odnosno povećanje premije u apsolutnom iznosu iznosi 3.587.232 kuna u odnosu na prethodnu 2016. Nakon tri godine pada, bilježi se blagi, ali pozitivni trend rasta.

Zaračunata bruto premija kasko osiguranja u 2017. godini iznosi 821,9 milijuna kuna i raste 11,4 posto u usporedbi s 2016. godinom.

Taj pozitivni trend je u korelaciji s trendom rasta novoregistriranih vozila, kojih je u 2017. zabilježeno 123.592, no kod bro-

NAJVEĆI TRŽIŠNI UDIO NA TRŽIŠTU OBVEZNOG OSIGURANJA OD AUTOMOBILSKE ODGOVORNOSTI OD 38,3 POSTO BILJEŽI AGRAM KONCERN KROZ EUROHERC OSIGURANJE I JADRANSKO OSIGURANJE

ja novoregistriranih vozila trend rasta je slabije izražen u odnosu na pokazatelja zaračunate bruto premije kasko osiguranja (rast od 11,4 posto) jer isti iznosi 3

posto. Na tržištu osiguranja motornih vozila u 2017. godini bilo je aktivno 12 osiguravatelja.

Od toga, osam osiguratelja bilježi rast premije i to najviše obje članice Agram koncerna (Euroherc osiguranje i Jadransko osiguranje) kao i Ergo osiguranje (drugi po nominalnom rastu premije), Triglav osiguranje te Generali osiguranje, koji ujedno bilježi najveći pomak te se s devete pozicionirao na šestu poziciju.

Preostala tri osiguravatelja (Grawe, Izvor i HOK) bilježe manje iznose zaračunate bruto premije. Samo četiri osiguravatelja imaju pad premije, najviše Wiener osiguranje VIG d.d. (VIG), promatrajući nominalno iskazani pad zaračunate bruto premije. Usporedbe radi, u prošlogodiš-

njem istraživanju za 2016., osam osiguravatelja zabilježilo je pad premija, a samo četiri osiguravatelja rast, što predstavlja pozitivnu promjenu u ovom segmentu tržišta osiguranja.

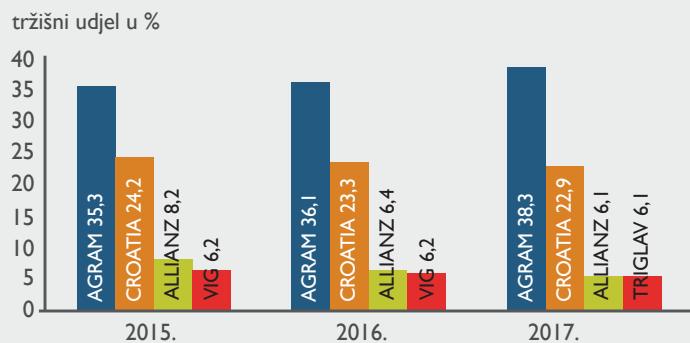
Najveći tržišni udio na tržištu obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti od 38,3 posto bilježi Agram koncern kroz Euroherc osiguranje i Jadransko osiguranje uz rast tržišnog djela, koji je godinu dana ranije iznosio 36,1 posto.

Slijede Croatia osiguranje s tržišnim udjelom nešto manjim od 23 posto te Allianz, Triglav, Generali, HOK osiguranje i Wiener VIG, koji svi pojedinačno, bilježe tržišne udjele između 5 i 6 posto.

Omjer tržišne koncentracije CR5 tržišta obveznog osiguranja motornih vozila u 2017. godini je iznosio 73,4, ako se promatraju zasebno osiguratelji, odnosno 78,7 ako se promatraju kao povezana društva te se u usporedbi s 2016. godinom bilježi manji rast koncentriranosti, što je suprotan trend od onog iz prošlogodišnjeg istraživanja (2016./2015.). HHI tržišta obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti je u 2017. godini iznosio 1.470, ako se promatraju zasebno osiguratelji, odnosno 2.181, ako se promatraju osiguratelji kroz vlasničku povezanost i bilježi se rast koncentriranosti. a

Tržišni udjeli četiri najveća osiguravatelja na tržištu obveznog osiguranja vlasnika – korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete nanesene trećim osobama u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2015. do 2017.

Izvor: Motorna vozila i osiguranje za vremensko razdoblje 2015., 2016. i 2017., Hrvatski ured za osiguranje; Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Hrvatski sabor potvrdio novi petogodišnji mandat članici Vijeća Vesni Patrlj

Hrvatski sabor je 1. ožujka 2019., na prijedlog Vlade RH, donio odluku kojom je ponovno imenovao dosadašnju članicu Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Vijeće), Vesnu Patrlj, na novi petogodišnji mandat, treći puta po redu. Nakon što je Hrvatski sabor ponovno imenovao gđu. Patrlj, na 5. sjednici Vijeća održanoj 4. ožujka 2019., Vijeće je na prijedlog predsjednika Vijeća, u skladu s člankom 27. stavkom 5. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (dalje: ZZTN), ponovo jednoglasno za zamjenicu predsjednika Vijeća izabralo Vesnu Patrlj. Vesna Patrlj, dipl.iur., s položenim pravosudnim ispitom, u više od dva desetljeća rada u AZTN-u kao stručnjakinja dala

je značajan osobni doprinos u svim područjima rada AZTN-a. Uz sadašnjeg predsjednika Vijeća, gospodina Mladena Cerovca, ima najduže radno iskustvo u AZTN-u, kako u vođenju upravnih (ispitnih) postupaka i obavljanju drugih stručnih poslova tijekom rada u stručnoj službi, tako i u donošenju odluka o svim općim i pojedinačnim aktima AZTN-a tijekom rada u Vijeću. Od samog osnivanja AZTN-a do danas, gđa. Patrlj radi na svim rukovodećim poslovima u provedbi propisa o zaštiti tržišnog natjecanja. Odlukom Hrvatskog sabora u dva mandata imenovana je članicom Vijeća (2009. - 2014. i 2014. - 2019.), a od prosinca 2013. godine obnaša dužnost zamjenice predsjednika

Vijeća. Sudjelovala je u izradi svih najvažnijih rješenja i mišljenja iz nadležnosti AZTN-a te u izradi godišnjih izvješća o radu, Statuta i ostalih općih akata, a intenzivno je radila i na edukaciji stručne službe AZTN-a.

Dala je značajan osobni doprinos u izradi svih Nacrta prijedloga zakona o zaštiti tržišnog natjecanja i njihovih provedbenih propisa – uredbi, odnosno njihovom usklađivanju s pravnom stечevinom EU, kao predsjednica ili članica radnih skupina za izradu tih propisa. Bila je članica radne skupine za izradu Nacrta prijedloga zakona o postupcima naknade štete zbog povreda prava tržišnog natjecanja, koji je stupio na snagu 22. srpnja 2017. i članica

**U VIŠE OD
DVA DESETLJEĆA
RADA U AZTN-U
DALA JE ZNAČAJAN
OSOBNI DOPRINOS
U SVIM PODRUČJIMA
RADA AZTN-A**

pristupanju RH EU za poglavje 8: Tržišno natjecanje (zadužena za područje sporazuma) i članica stručnog tima koji je pružao stručnu podršku članovima hrvatskog izaslanstva u pregovorima pri sklapanju Ugovora o izmjeni i dopuni i pristupanju Srednjoeuropskom ugovoru o slobodnoj trgovini (CEFTA-i).

Gost je predavač na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Katedri za trgovačko pravo i pravo društava. Autorica ili koautorka je nekoliko stručnih radova iz područja prava tržišnog natjecanja i ispitivač prema posebnom dijelu državnih upravnih ispitova iz područja prava i politike tržišnog natjecanja pri Ministarstvu uprave.^a

Provedba ZNTP-a: pokrenut upravni postupak protiv trgovca PLODINE d.d., Rijeka

AZTN pokrenuo upravni postupak utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom

Navedeni upravni postupak rezultat je analize jednog od ugovora tog društva s njegovim dobavljačem u kojem je AZTN utvrdio postojanje jedne ili više nejasnih i/ili spornih odredbi, što dovoljno ukazuje da postoje indicije za pokretanje postupka Agencije po službenoj dužnosti.

U tom će upravnom postupku AZTN ispitati sve elemente koji se odnose na sadržaj i realizaciju predmetnog poslovnog odnosa.

Pri tome treba istaknuti kako samo pokretanje upravnog postupka protiv određenog trgovca ili otkupljivača ili prerađivača, ne znači nužno utvrđenje povrede

Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom, već je AZTN obvezan u postupku utvrditi sve relevantne činjenice i okolnosti, odnosno konkretnе dokaze koji potvrđuju indicije koje su bile razlog za pokretanje postupka. Na temelju konačno utvrđenog činjeničnog

stanja, AZTN će u konkretnom predmetu donijeti meritornu odluku. Ukazuje se kako zbog zaštite poslovnih tajni, Agencija ne može komentirati niti iznositi detalje o postupku koji je u tijeku. Odluku kojom okončava pojedini postupak, AZTN će u cijelosti objaviti na svojim mrežnim stranicama.^a

Nema uvjeta za pokretanje postupka po službenoj dužnosti protiv Zagrebačke pivovare u smislu odredaba ZZTN-a i ZNTP-a

Povod za prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu radi utvrđivanja indicija za pokretanje postupka AZTN-a po službenoj dužnosti bili su navodi iz anonimne predstavke

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: AZTN) zaprimila je 1. lipnja 2018. anonimnu predstavku o postupanju Zagrebačke pivovare d.o.o. (dalje: Zagrebačka pivovara) protivno propisima o zaštiti tržišnog natjecanja, na način da korištenjem vladajućeg položaja na tržištu i ugovaranjem nedopuštenih stavki u komercijalnim ugovorima s trgovcima na tržištu, ograničava ulazak na tržište i pozicioniranje slabijih konkurenata.

AZTN je o navodima iz anonimne predstavke zatražio od Zagrebačke pivovare detaljno očitovanje te dostavu dokumentacije kojom se uređuje poslovni odnos Zagrebačke pivovare i njezinih deset najvećih kupaca koji obavljaju djelatnost maloprodaje u Hrvatskoj.

Analiza odredbi kupoprodajnih ugovora i prodajnih uvjeta

AZTN je analizirao odredbe dočuvanih kupoprodajnih ugovora i prodajnih uvjeta vezanih uz

naplaćivanje naknada za smještaj proizvoda na određenim policama, za dostavu podataka o izlazu proizvoda dobavljača s blagajni kao i podatke o ugovaranju udjela na određenim policama u prodajnim mjestima trgovaca.

AZTN je navode iz anonimne prijave promatrao sa stajališta

dva propisa: Zakona o zabrani nepoštenih trgovackih praksi u lancu opskrbe hranom (dalje: ZNTP) i Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (dalje: ZZTN). U dijelu koji se odnosi na primjenu ZNTP-a, AZTN je analizom utvrdio da ugovori koje Zagrebačka pivovara kao dobavljač

zaključuje s trgovcima ne sadrže obvezu trgovaca za pozicioniranje vlastitih rashladnih uređaja Zagrebačke pivovare, kako je to navedeno u anonimnoj predstavci, već da je riječ o mogućnosti propisanoj ZNTP-om da Zagrebačka pivovara u pisanom obliku od trgovaca na izričit način zatraži smještaj svojeg proizvoda na određenoj polici (redovne i izvanredne pozicije, rashladni uređaji Zagrebačke pivovare) ili da zatraži podatke o izlazu svojih proizvoda s blagajni na prodajnim mjestima trgovaca. Trgovci takav pisani zahtjev Zagrebačke pivovare mogu i ne moraju odobriti, a naknada za navedene usluge utvrđena je u ugovorima između Zagrebačke pivovare i pojedinih trgovaca. Budući da ZNTP propisuje mogućnost da pojedini trgovci, na izričit pisani zahtjev dobavljača, pružaju uslugu pozicioniranja njegovih proizvoda na određenoj polici i daju podatke o izlazu njegovih proizvoda s blagajni na prodajnim mjestima trgovca, te da su u konkretnom

slučaju ugovoren u pisanim ugovorima između Zagrebačke pivovare i pojedinih trgovaca, naplata naknade za navedene usluge ne smatra se nepoštenom trgovackom praksom u smislu odredbi ZNTP-a. Analizom je također utvrđeno kako niti jedan promatrani ugovor ne sadrži odredbu kojom bi se utvrđivala neisplata naknade od strane Zagrebačke pivovare za stvarne i mjerljive usluge trgovcima u smislu odredaba ZNTP-a, niti je utvrđeno da Zagrebačka pivovara naknadu za stvarne i mjerljive usluge trgovca uvjetuje pravom prvenstva postavljanja svojih vlastitih bren diranih rashladnih uređaja u trgovinama u kojima ima mjesta za samo jedan takav uređaj, kako je to navedeno u anonimnoj predstavci.

Zagrebačka pivovara u ulozi dobavljača

Pritom je bitno imati na umu činjenicu da se Zagrebačka pivovara u ugovornim odnosima s trgovcima nalazi u ulozi dobavljača

ča. Budući da ZNTP zabranjuje iskorištavanje značajne pregovaračke snage otkupljavača i/ili pre-rađivača ili trgovca u odnosu na njihove dobavljače nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi, znači da nepoštene trgovačke prakse mogu nametati isključivo trgovci, otkupljavači ili prerađivači svojim dobavljačima, a ne obrnuto.

Dakle, promatra se i utvrđuje isključivo postojanje značajne pregovaračke snage trgovca, otkupljavača ili prerađivača, ali ne i dobavljača. S obzirom da se Zagrebačka pivovara u svakom konkretnom poslovnom odnosu s pojedinim trgovcem nalazi u ulozi dobavljača, protiv nje nije moguće voditi upravni postupak u smislu odredbi ZNTP-a.

S druge strane u smislu odredbi ZZTN-a, zakup velikog dijela određene police ili cijelokupne police može dovesti do fizičkog onemogućavanja pristupa konkurentima prodajnom mjestu pa njihovi proizvodi mogu ostati nedostupni krajnjim potrošačima.

To je osobito izraženo kod onih proizvoda kod kojih je prostor namijenjen za njihovo izlaganje i prodaju ograničenog kapaciteta.

AZTN je pri utvrđivanju može li ulazak Zagrebačke pivovare kao poduzetnika u vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu, u aranžmane rezervacije

ili zakupa određene police, stalka, rashladnog uređaja i slično, u konkretnom slučaju dovesti do zlouporabe vladajućeg položaja u smislu odredbi članka 13. ZZTN-a, izvršio uvid u kriterije koji proizlaze iz primjene pravila o tržišnom natjecanju u Europskoj uniji i koji se u smislu članka 74. ZZTN-a na odgovarajući način primjenjuju u slučaju pravnih praznina ili dvojbi u tumačenju hrvatskih propisa.

Sukladno praksi EU-a, poduzetnik u vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu prilikom sklapanja aranžmana sa svojim kupcima u vezi s prodajnim prostorom (police, stalci, rashladni uređaji) koji je ograničenog kapaciteta, u obvezi je ostaviti najmanje 20 posto police, stalka, rashladnog uređaja kupcu (trgovcu) na korištenje po vlastitom izboru, odnosno dopušteno

mu je ulaziti u aranžmane koji se odnose na prodajni prostor, ali postotak rezervacije prodajnog prostora ne smije biti veći od visine njegovog nacionalnog tržišnog udjela u prodaji mjerodavnih proizvoda.

Analizom ugovora utvrđeno je kako Zagrebačka pivovara s četiri kupca ima ugovorenou pozicioniranje svojih proizvoda rezervacijom određenog prostora na određenim policama kupca, ali je taj prostor manji od tržišnog udjela koji ima Zagrebačka pivovara u prodaji piva.

Uvidom u fotografije rashladnih uređaja pojedinih trgovina dostavljenih u očitovanju Zagrebačke pivovare, utvrđeno je da se u pojedinim rashladima, osim proizvoda Zagrebačke pivovare, nalaze i proizvodi drugih proizvođača piva, energetskih napitaka, sokova i vode. Također, analizom ugovora, utvrđeno je da isti ne sadrže odredbu kojom bi se na bilo koji način ograničavalo pozicioniranje proizvoda konkurenata u rashladnim uređajima Zagrebačke pivovare ili određivalo da se u njenim rashladima nalaze isključivo njezini proizvodi.

Slijedom svega navedenoga, AZTN je utvrdio da nema indicija za pokretanje postupka po službenoj dužnosti protiv Zagrebačke pivovare, kako po odredbama ZNTP-a tako niti po odredbama ZZTN-a. a

AZTN JE NAVODE IZ ANONIMNE PRIJAVE PROMATRAO SA STAJALIŠTA DVA PROPISA: ZAKONA O ZABRANI NEPOŠTENIH TRGOVAČKIH PRAKSI U LANCU OPSKRBE HRANOM (ZNTP) I ZAKONA O ZAŠТИTI TRŽIŠNOG NATJECANJA (ZZTN)

Održan sastanak čelnika Europskih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja

Mladen Cerovac, predsjednik Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, sudjelovao je u Haagu, 6. i 7. ožujka, na godišnjem sastanku čelnika europskih nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja u okviru ECA-e (European Competition Agencies).

Nakon uvodnog govora glavnog direktora Glavne uprave za tržišno natjecanje EK-a, g. Johanna Laitenbergera, uslijedile su tri panel diskusije pod predsjedanjem portugalskih, litvanskih i belgijskih čelnika. Teme panela bile su novi oblici povreda članka 101. UFEU-a (signaliziranje, navađa budućih planova poslovanja, komunikacija preko trećih strana, zajednički cjenovni algoritmi i sl.), zatim parametri za mjerenje smanjenja tržišnog natjecanja (uz tradicionalne parametre, kao što su stvarni ili mogući učinci na cijene i output, odnosno treba li naglasak staviti na proces tržišnog natjecanja ili na njegov ishod) te konačno tema sporazuma o zajedničkoj nabavi (zašto ih se, pod pretpostavkom da koriste krajnjim potrošačima, tretira drugačije te u kojem bi trenutku tijela za zaštitu tržišnog natjecanja trebala izraziti zabrinutost za ovu vrstu kolektivnog postupanja). Na marginama sastanka održana je radionica o odnosu zaštite tržišnog natjecanja te postupanja i/ili povreda u poslovanju s podacima (big data). a

Nepoštene trgovačke prakse u lancu opskrbe hranom

Mladen Cerovac, predsjednik Vijeća AZTN-a i Vesna Patrlj, zamjenica predsjednika Vijeća na tematskoj sjednici Odbora za poljoprivredu

Odbor za poljoprivredu Hrvatskog sabora održao je 28. veljače 2019. tematsku sjednicu o provedbi Zakona o zabranji nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom (dalje: ZNTP). Pomoćnik ministra poljoprivrede, dr. sc. Krunoslav Karalić, uvodno je istaknuo kako su Ministarstvo poljoprivrede i Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: AZTN) dali adresatima Zakona tumačenja u obliku Odgovora na pitanja adresata ZNTP-a koja su objavljena na mrežnim stranicama oba tijela te na taj način odgovorili na više od 150 upita vezanih uz provedbu ZNTP-a. Organizirane su radionice i održani sastanci u regionalnim središtima, a u Državnom proračunu je AZTN-u osiguran iznos od 1,6 milijuna kuna za

potrebe provedbe ZNTP-a. Kao vrlo pozitivan učinak provedbe ovog zakona, naveo je poštivanje rokova plaćanja (30 dana za sve svježe proizvode, a 60 dana za sve ostale poljoprivredne i prehrambene proizvode). Naglasio je da Ministarstvo poljoprivrede prati provedbu ZNTP-a te će o tome za kraj godine pripremiti izvješće.

Svi ispitni postupci otvoreni po službenoj dužnosti

Predsjednik Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Vijeće), Mladen Cerovac, naveo je kako je od prosinca 2017. godine, AZTN otvorio ukupno 202 predmeta. Od toga je riješeno 93 predmeta, u 32 su pokrenuti upravni (ispitni) postupci, a u 78 predmeta se

utvrđuju indicije za pokretanje postupaka po službenoj dužnosti. AZTN je u svibnju 2018. od 31 trgovca zatražio ugovore zaključene kako s domaćim tako i s inozemnim dobavljačima. Metodom uzorka analizirano je 150 ugovora, a u njih 30-ak pronađene su sporne ili nejasne odredbe te je AZTN, krajem lipnja 2018., po službenoj dužnosti pokrenuo prve postupke protiv trgovaca, prerađivača ili otkupljavača. S obzirom na opseg i složnost poslova koje AZTN provodi u okviru provedbe ZNTP-a i činjenicu da je te poslove sve do kraja 2018. godine obavljao sa svega šest stručnjaka, Ministarstvo gospodarstva podržalo je zahtjev AZTN-a za odobravanjem zapošljavanja još dva ekonomista. Tako, od početka 2019. godine na primjeni ZNTP-a rade četiri tima, koje čine po jedan pravnik s položenim pravosudnim ispitom i jedan ekonomist. Cerovac je istaknuo da je rad AZTN-a u provedbi ZNTP-a transparentan jer putem svojih mrežnih stranica javnost redovito izvješćuje o svim pokrenutim upravnim (ispitnim) postupcima protiv trgovaca,

AZTN DO SADA POKRENUO 32 UPRAVNA POSTUPKA PROTIV NAJVEĆIH TRGOVAČKIH LANACA U HRVATSKOJ I MNOGIH OTKUPLJIVAČA (NTL-A, KAUFLANDA, PLODINA, LIDLA, ULTRAGROSA, SLAVONIJE ŽUPANJA, FERMOPROMETA, ŽITA, PPK VALPOVA, VINDIJE, MOSLAVINA VOĆA, AGRO GOLDA, SETOVIA VOĆA, JASENSKE)

otkupljavača i prerađivača, naravno u mjeri u kojoj je to ovlašten učiniti zbog obveze zaštite poslovnih tajni u predmetima.

„Budući da je AZTN prve objave o pokrenutim ispitnim postupcima objavio u lipnju 2018., s obzirom na složenost postupka i obveze maksimalne zaštite prava na obranu stranaka u postupku kao posljedice zapriječenih visokih novčanih sankcija, pretpostavljamo da će prosječno trajanje postupaka biti od devet do dvanaest mjeseci“, rekao je Cerovac.

Naglasio je i kako Vijeće više od dva mjeseca nije moglo donositi nikakve odluke jer nije imalo zakonom propisanu većinu za donošenje odluka. Naime, mandat troje članova Vijeća istekao je 15. studenoga 2018., a novi članovi Vijeća imenovani su od strane Hrvatskog sabora tek 25. siječnja 2019. Navedeno je stoga utjecalo na brzinu okončanja pokrenutih ispitnih postupaka. Vesna Patrlj, zamjenica predsjednika Vijeća upozorila je kako se u primjeni ZNTP-a primjenjuju postupovne odredbe Zakona o općem upravnom postupku (dalje: ZUP) i ZNTP-a. Upravni (ispitni) postupak može se pokrenuti u smislu ZUP-a temeljem zahtjeva stranke ili po službenoj dužnosti. Napomenula je kako AZTN nije zaprimio niti jedan formalni zahtjev stranke (dobavljača) za pokretanje postupka, pa su do sada svi ispitni postupci pokrenu-

Ovlašti AZTN-a

Predsjednik VZTN-a je upozorio i na veliko nerazumijevanje vezano uz ovlasti AZTN-a. Naglasio je kako AZTN nije ovlašten kontrolirati kvalitetu proizvoda, zdravstvenu i higijensku ispravnost proizvoda koji se plasiraju na hrvatsko tržište, budući da su za to, temeljem posebnih propisa, nadležna druga tijela. Također, AZTN nema inspektore koji izlaze na teren niti je to predviđeno ZNTP-om. Drugo vrlo važno pitanje odnosi se na odredbu članka 12. točke 14. ZNTP-a, prema kojoj je AZTN ovlašten utvrđivati prodaju

poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda ispod nabavne cijene isključivo u situacijama kada se ta prodaja obavlja prema krajnjem potrošaču. U tom slučaju, Agencija utvrđuje po kojoj je nabavnoj cijeni trgovac na malo nabavio poljoprivredni ili prehrambeni proizvod i po kojoj ga je cijeni prodao krajnjem potrošaču. Na sve ostale slučajeve prodaje poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda ispod nabavne cijene, primjenjuju se isključivo odredbe Zakona o trgovini, kojima je nepošteno trgovanje zabranjeno, a prakse koje se smatraju nepoštenima jasno definirane.

ti po službenoj dužnosti. AZTN je zaprimio svega 14 anonimnih prijava dobavljača koje je, premda na to nije bio obvezan, detaljno razmotrio u cilju utvrđenja imali u njima indicija za pokretanje postupka po službenoj dužnosti.

Naime, kada zaprimi anonimnu prijavu, AZTN ne može odmah pokrenuti upravni postupak, već mora najprije ispitati stanje na tržištu na način da od otkupljavača, prerađivača ili trgovaca traži na uvid ugovore i svu popratnu dokumentaciju kako bi mogao utvrditi postoje li u svakom konkretnom slučaju indicije dostačne za pokretanje upravnog

(ispitnog) postupka po službenoj dužnosti.

Tako se od 109 otvorenih predmeta, njih 78 odnosi na ispitivanje stanja na tržištu prodaje mandarina, lubenica, ostalog sezonskog voća i žitarica, dakle prodaje svih onih proizvoda za koje je AZTN dobio informacije, bilo putem anonimne prijave dobavljača, bilo putem napisa u medijima, o postojanju problema u odnosima dobavljača s otkupljavačima ili trgovcima.

Vesna Patrlj je napomenula kako je AZTN do sada pokrenuo 32 upravna postupka protiv najvećih trgovачkih lanaca u Hr-

vatskoj i mnogih otkupljavača, primjerice, protiv NTL-a, Kauflanda, Plodina, Lidla, Ultragrosa, Slavonije Županja, Fermoprometa, Žita, PPK Valpova, Vindije, Moslavina voća, Agro golda, Setovia voća i Jasenske. Neki od tih ispitnih postupaka su u vrlo visokom stupnju okončanja i vjerojatno bi već bili okončani da nije bilo naprijed opisanog dvojpolmjesečnog zastoja u radu Vijeća, izazvanog kašnjenjem imenovanja većine njegovih članova. Stoga se prva rješenja mogu se očekivati krajem prvog odnosno početkom drugog tromjesečja 2019.

Jačanje svijesti dobavljača

U raspravi je ukazano kako je u odnosima velikih dobavljača i trgovачkih lanaca još uvijek moguće pronaći nepoštene trgovачke prakse, uglavnom vezane uz povrat proizvoda i plaćanje mjesta na polici.

Vezano uz to, Patrlj je obražložila odredbe ZNTP-a koje u određenim situacijama iznimno dopuštaju povrat proizvoda i naplatu za izloženost na određenoj polici, kako je to detaljno obraženo i u Odgovorima na pitanja adresata ZNTP-a, objavljenim na mrežnim stranicama AZTN-a.

U tom slučaju, ako se u postupku utvrdi da je riječ o iznimno dopuštenoj situaciji propisanom ZNTP-om, to se ne bi smatralo nepoštenom trgovачkom praksom. Napomenula je da

se AZTN služi svim dostupnim izvorima kako bi utvrdio ima li indicija za pokretanje postupka.

Svi dosad pokrenuti postupci vode se isključivo po službenoj dužnosti jer dobavljači zbog mogućeg gubitka ili problema u poslovanju s određenim trgovcima ili otkupljavačima ne žele biti stranka u postupku ili sudjelovati u postupku u svojstvu svjedoka. Zbog toga je, nažalost, neke povrede teže dokazati ili je za njihovo dokazivanje potrebno znatno dulje vrijeme, pa je izuzetno važno jačanje svijesti dobavljača o potrebi prijavljivanja AZTN-u svih postupanja trgovaca, otkupljavača i prerađivača koje smatraju spornima u smislu ZNTP-a.

Uvažavajući zastoj koji se dogodio zbog kašnjenja u imenovanju članova Vijeća, članovi Odbora su se usuglasili kako očekuju ažurniji rad AZTN-a kao tijela nadležnog za provedbu ovog vrlo važnog propisa, bez obzira na složenost i opseg poslova.

S obzirom da Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća o zbranjenim trgovackim praksama u poslovnim odnosima u lancu opskrbe hranom uskoro stupa na snagu, Odbor očekuje da AZTN ukaže resornom ministarstvu na eventualne potrebe izmjena ili dopuna ZNTP-a i ukoliko je potrebno njegovo usklađivanje s EU Direktivom, da se tom poslu pristupi žurno nakon stupanja EU Direktive na snagu. a

Odbačena inicijativa A1 Hrvatska za pokretanje postupka ocjene dopuštenosti koncentracije HT i HP produkcija, vezanog za EVO TV

Ne postoje uvjeti za pokretanje postupka po službenoj dužnosti, budući da nisu kumulativno ispunjeni uvjeti koji se odnose na prihodovne pragove sudionika koncentracije niti je riječ o koncentraciji za koju je obveza prijave AZTN-u uređena posebnim propisima

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: AZTN) zaprimila je podnesak 26. studenog 2018. poduzetnika A1 Hrvatska d.o.o., (dalje: A1), koji je, sukladno pravnom stajalištu Ustavnog suda Republike Hrvatske, prihvatio kao inicijativu za pokretanje po službenoj dužnosti postupka ocjene dopuštenosti koncentracije poduzetnika Hrvatski Telekom d.d., (dalje: HT) i HP Producija d.o.o., (dalje: HP Producija), vezano uz dio poslovanja EVO TV, u smislu članka 38. stavka 2 Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (dalje: ZZTN). AZTN je 4. ožujka 2019. donio odluku da se inicijativa A1 odbaci jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka ocjene dopuštenosti predmetne koncentracije po službenoj dužnosti.

Obveza prijave namjere koncentracije

HT je sklapanjem Okvirnog sporazuma te Ugovora o kupoprodaji društva od 27. studenoga 2018. stekao 100 % udjela u temeljnom

kapitalu društva HP Producija te time preuzeo EVO TV poslovanje, čime je u konkretnom slučaju nastala koncentracija poduzetnika u smislu članka 15. stavka 1. točke 2. ZZTN-a.

Međutim, sukladno članku 17. stavku 6. ZZTN-a, AZTN ocjenjuje dopuštenost samo onih koncentracija čiji su sudionici u godini prije provedbe koncentracije ostvarili ukupni prihod utvrđen člankom 17. stavkom 1. ZZTN-a te koncentracija za koje je posebnim propisima uređena obveza prijave AZTN-u. Nai-mje, sudionici koncentracije su AZTN-u obvezni prijaviti svaku namjeru provedbe koncentracije samo u slučaju da su kumulativno ispunjeni slijedeći uvjeti:

- ukupan godišnji konsolidirani prihod svih poduzetnika sudionika koncentracije ostvaren prodajom robe i/ili usluga (dalje: ukupan prihod) na svjetskom tržištu, iznosi najmanje jednu mili-jardu kuna sukladno finansijskim izvješćima za finansijsku godinu

koja je prethodila koncentraciji, ako najmanje jedan sudionik koncentracije ima sjedište i/ili podružnicu u RH, i

- ukupan prihod svakog od najmanje dva sudionika koncentracije u RH, sukladno finansijskim izvješćajima iznosi najmanje 100 milijuna kuna, u finansijskoj godini koja je prethodila koncen-traciji.

Nadalje, člankom 17. stavkom 4. ZZTN-a propisano je da se u

slučaju da se koncentracija odno-si na pripajanje ili spajanje dije-lova jednog ili više poduzetnika, neovisno o njihovom pravnom statusu, pri izračunu prihoda obračunava samo prihod onih di-jelova poduzetnika koji su pred-met koncentracije.

Iz provedene analize dostavljenih očitovanja i dokumentacije prikupljenih tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodav-nom tržištu, AZTN je utvrdio da

nisu kumulativno ispunjeni uvjeti iz članka 17. stavka 1. ZZTN-a za nastanak obveze prijave koncen-tracije, budući da prema financijskim izvješćajima za mjerodavnu 2017. godinu, ukupni prihodi HP Producije, kao ni prihodi unutar grupe (HP i HP Producija) na tržištu RH u odnosu na pružanje EVO TV usluge nisu iznosili naj-manje 100 milijuna kuna.

Nadležnost HAKOM-a

Dakle, AZTN je utvrdio da u konkretnom slučaju nije riječ o koncentraciji za koju postoji obveza prijave AZTN-u s obzirom na ostvarene ukupne pri-hode njenih sudionika propisane ZZTN-om niti postoji obveza prijave po posebnim propisima.

U odnosu na navode podno-sitelja inicijative kako je potreb-na tzv. ex ante regulacija tržišta prijenosa televizijskih kanala uz plaćanje naknade, podnositelja inicijative se upućuje na nadlež-nost sektorskog regulatora HA-KOM-a. a

Kažnjeni proizvođači sigurnosne auto opreme

Europska komisija kaznila je dva dobavljača upravljača, zračnih jastuka i sigurnosnih pojaseva za automobile marke BMW i Volkswagen s 368 milijuna eura kazne za sudjelovanje u dva odvojena kartela.

Autoliv i TRW razmjenjivali su komercijalno osjetljive informacije i usklađeno postupali u dve zasebne povrede prema BMW-u i Volkswagenu. O postojanju kartela Komisiju je obavijestio zvijždač – proizvođač auto dijelova Takata i time dobio potpun imunitet odnosno potpuno oslobođenje od kazne koja bi u suprotnom iznosila 195 milijuna eura. U oba su kartela poduzetnici usklađivali ili namjeravali usklađivati cijene navedene opreme za automobile. Razmjenjivali su i informacije koje bi na upite o cijenama slali BMW-u i Volkswagenu, a tajno su se dogovarali na sastancima u svojim poslovnim prostorijama, restoranima, hotelima, telefonom i električnom poštrom. Kazna za TRW bila je 188 milijuna eura, za Autoliv 179 milijuna eura, a to su umanjeni iznosi kazne iz razloga što su navedeni poduzetnici kao drugi odnosno treći u nizu prijavili kartel, surađivali u tijeku postupka Komisije i u okviru nagodbe s Komisijom prznali povredu. Kartel

je bio na snazi od 2007. do 2011. (Volkswagen) odnosno od 2008. do 2011. godine (BMW). a

Razbijen helikopterski kartel u Italiji

Talijansko tijelo za tržišno natjecanje kaznilo je osam helikopterskih prijevoznika i njihovo udruženje sa 67 milijuna eura za dogovaranje o cijenama prijevoza i namještanje natječaja za pružanje vatrogasnih usluga. Osam je operatera za pružanje usluga helikopterskog prijevoza nezakonito dogovorilo cijene za prijevoz putnika i tereta, zajedno s Udruženjem helikopterskih prijevoznika Italije, između 2001. i 2017. godine. Konkretno, prijevoznici su dogovorili cijene i za usluge prijevoza putnika i za pružanje medicinskih i vatrogasnih intervencija, a udruženje je na temelju tih dogovora izradilo cjenik koji je objavila i gospodarska komora. Šest prijevoznika također je namještalo javne natječaje za pružanje vatrogasnih usluga na nacionalnoj razini između 2005. i 2018. godine. Jedni su plaćali drugima da ne sudjeluju na javnom natječaju za vatrogasne usluge, kasnije bi se rotirali pa bi oni koji su se "suzdržali" od ponude sada bili na redu za dobivanje ugovora.

Nekoliko operatora tražilo je umanjenje kazne na temelju suradnje s tijelom za tržišno natjecanje tijekom istrage, no ono je taj zahtjev odbilo, smatrajući da niti jedan od poduzetnika nije pružio dostatnu suradnju. a

Najviša grčka kazna za kartel građevinara

Grčko tijelo za tržišno natjecanje kaznilo je četiri građevinske tvrtke s 25 milijuna eura u velikoj istrazi namještanja javnih natječaja, u kojoj je regulator istovremeno koristio i informacije iz podnesenih prijava za umanjenje kazne i dogovorio se o nagodbi. Regulator je kaznio četiri kompanije koje su odbile priznati sudjelovanje u kartelu u kojem su namještali javne natječaje u građevinskim projektima. Još je 35 kompanija odbilo nagodbu, no regulator tržišnog natjecanja nije mogao izreći kazne zbog nemogućnosti podnošenja dokaza i zastare.

2017. godine regulator je već izrekao kazne za 15 kompanija koje su se nagodile s regulatorom i priznale svoje sudjelovanje u istom kartelu. Kazne iz tih nagodbi zajedno s ovom penju se na 125 milijuna eura, što je najveća kazna ikada koju je grčko tijelo za tržišno natjecanje izreklo u jednoj istrazi. Nakon provedenih nenjavljenih pretraga u šest građevinskih tvrtki 2013. godine, regulator je utvrdio da je kartel dogovarao ponude u javnim natječajima za gradnju metro pruga, cesta, željezničkih projekata i druge javne infrastrukture. Na redovitim sastancima nekoliko dana prije natječaja dogovarali su tko će od njih dati lažnu ponudu, a tko onu koja će pobijediti na natječaju. a

Naplatne TV kuće mijenjaju ugovore o licenci

Europska komisija prihvatile je obveze koje su ponudila četiri američka filmska studija i televizijski nakladnik Sky UK kako bi prestalo geografsko blokiranje sadržaja za kodirane TV programe uz naplatu (pay TV). Disney, NBCUniversal, Sony Pictures i Warner Brothers obvezali su se ukloniti ograničenja sadržana u sporazumima o licenci sa Skyom, koja su sprječavala gledateljima EU-a pristup sadržaju naplatne televizije izvan teritorija koji je pokriven licencom Skya.

Sky se također obvezao da neće provoditi odredbe sadržane u svojim sporazumima s američkim studijima, kojima se njegovim korisnicima u Ujedinjenoj Kraljevini i Irskoj zabranjuje pristup sadržaju dok se nalaze drugdje u Europskom gospodarskom prostoru (EGP). U Obavijesti o utvrđenom činjeničnom stanju EK je naime istakla, da sporazum o licenci s naplatnom televizijskom kućom Sky UK sadržava klauzulu kojom se poduzetniku Sky "zabranjuje ili ograničava pružanje maloprodajnih usluga naplatne televizije kao odgovor na samoinicijativne zahtjeve potrošača s prebivalištem i boravištem u Europskom gospodarskom prostoru (EGP), ali izvan Ujedinjene Kraljevine i Irske". Studiji su se obvezali da sporne odredbe o geografskom blokiranju neće uvrštavati u sporazume o licenci s europskim TV nakladnicima. a